

Notitie

Leidraad aanvullingen planMER en Passende Beoordeling op basis van voorlopig advies van de Commissie m.e.r.

16 mei 2014

0. Inleiding

Op 24 maart 2014 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: Commissie m.e.r.) haar voorlopige toetsingsadvies (hierna: advies) uitgebracht over de planMERren en de Passende Beoordelingen van de ontwerp-Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee (Hollandse Kust (HK) en Ten Noorden van de Waddeneilanden (TNW))¹. Het advies is besproken met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu op 10 maart 2014.

In opdracht van Rijkswaterstaat werkt Royal HaskoningDHV aan de aanvulling van de planMERren en Passende Beoordelingen op basis van het advies van de Commissie m.e.r.. De volgende onderwerpen zijn aangevuld in de planMERren en Passende Beoordelingen:

1. Relatie met richtlijnen, verdragen en beleidsregels
2. Bepalingen en beoordeling (cumulatieve) gevolgen voor de natuur
3. Onderbouwing van TO-situatie voor de effectbepaling voor de scheepvaart
4. Toevoeging ten aanzien van de effecten op de visstand

Deze notitie dient als leidraad bij de aanvulling van de rapporten. Per onderdeel wordt aangegeven welke aanvullingen aan de rapporten zijn gedaan en in welke paragrafen deze terug zijn te vinden. Als basis zijn de planMERren en Passende Beoordeling HK en TNW van 29 november 2013 gebruikt.

1. Relatie met richtlijnen, verdragen en beleidsregels

De Commissie m.e.r. benoemt in haar advies als aandachtspunt de relatie met richtlijnen, verdragen en beleidsregels. De volgende worden specifiek genoemd:

- Kaderrichtlijn marine strategie
- OSPAR-conventie
- ASCOBANS
- Integraal beheerplan Noordzee

In paragraaf 2.3.2 “ruimtelijke randvoorwaarden” van de planMERren paragraaf 4.3 “Beschermd gebied” van de Passende Beoordelingen HK en TNW is een beschrijving op hoofdlijnen van bovenstaande documenten opgenomen en aangegeven welke directe relevantie er is voor het planMER.

2. Bepalingen en beoordeling gevolgen voor de natuur

2.1 Kleine mantelmeeuw

Met betrekking tot de effecten op de kleine mantelmeeuw benoemt de Commissie m.e.r. in haar advies twee aandachtspunten: (i) beoordeling van TNW onder de 1% additionele sterftengrens en (ii) effecten in cumulatie.

¹Commissie voor de milieueffectrapportage, Windenergie op Zee, Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport, 24 maart 2014 / rapportnummer 2775-78

2.1.1 Beoordeling TNW onder de 1% additionele sterftegrens

In de Passende Beoordeling voor TNW is paragraaf 5.3.2 “Aanwezigheid windparken” verder uitgebreid met de onderbouwing waarom het route 3 model betrouwbaarder wordt geacht.

2.1.2 Cumulatieve effecten voor de kleine mantelmeeuw

De Commissie geeft aan dat bij een waarde net onder de 1% de kans bestaat dat deze in cumulatie wel boven de 1% uitkomt.

In aanvulling op de kwalitatieve beoordeling voor cumulatie zoals opgenomen in de Passende Beoordeling TNW is een kwalitatieve beschrijving van cumulatieve effecten voor de kleine mantelmeeuwkolonies op de Waddeneilanden opgesteld en toegevoegd aan paragraaf 7.1.4 “Stap 7 – Cumulatieve effecten” van de Passende Beoordeling TNW en paragraaf 8.3 “Cumulatieve effecten” van de planMER TNW. Het detailniveau van deze beschrijving komt overeen met de beschrijving zoals al was opgenomen in de Passende Beoordeling HK.

2.2 Visetende vogels van open zee (zeevogels)

Met betrekking tot de effecten op de visetende vogels van open zee benoemt de Commissie m.e.r. in haar advies twee aandachtspunten: (i) onderbouwing waarom geen significant negatieve effecten worden verwacht, en (ii) effecten in cumulatie.

2.2.1 Geen significant negatieve effecten

Op basis van de uitkomsten van literatuuronderzoek is een nadere kwantificering opgesteld op basis van een worst case benadering, deze is toegevoegd aan paragraaf 5.2.2. “Vogels” en paragraaf 5.3.2 “Aanwezigheid windparken” van de Passende Beoordeling HK (laatste onderwerp van deze paragraaf) en paragraaf 4.1 “Effecten op natuur” van de planMER HK.

2.2.2 Effecten in cumulatie

In de planMERren (paragraaf 8.3 “Cumulatieve effecten”) en de Passende Beoordelingen (paragraaf 7.1.4 “Stap 7 – Cumulatieve effecten”) HK en TNW is ingegaan op de noodzaak voor cumulatieonderzoek voor visetende vogels van open zee en is een aanzet gegeven over de daarbij behorende monitoringinspanning. Daarnaast, wordt opgemerkt dat de laatste zin van de laatste alinea op pagina 66 van de Passende Beoordeling HK en TNW (paragraaf 7.1.4 “Stap 7 – Cumulatieve effecten”) ten onrechte is opgenomen. Deze zin is verwijderd.

2.3 Trekvogels

De Commissie m.e.r. adviseert in een aanvulling op beide planMERren een inschatting te geven van het (cumulatieve) aantal aanvaringsslachtoffers onder trekvogels met een indicatieve verdeling over soortgroepen. In het planMERren en de Passende Beoordelingen HK en TNW is nader ingegaan op de noodzaak voor onderzoek naar cumulatieve effecten op trekvogels en is een aanzet gegeven over de daarbij behorende monitoringinspanning. In de planMERren HK en TNW betreft dit paragraaf 8.3 “Cumulatieve effecten op People, Planet en Profit” en in de Passende Beoordelingen gaat het op paragraaf 7.1.4 “Stap 7 – Cumulatieve effecten”.

Daarnaast is in aanvulling op de onderbouwing van de beoordeling op basis van gepubliceerde bronnen en expert judgement de onderbouwing nader gekwantificeerd op hoofdlijnen. Het resultaat hiervan is in de Passende Beoordelingen opgenomen, in paragraaf 5.2.2 “Vogels” en paragraaf 5.3.2 “Aanwezigheid”.

2.4 Onderwaterleven

Met betrekking tot de effecten op onderwaterleven benoemt de Commissie m.e.r. in haar advies vijf aandachtspunten: (i) verwachte effecten van toepassen van mitigerende maatregelen, (ii) vaststelling van heivrije periode, (iii) indicatie voor acceptabele mate van verstoring, (iv) beoordelingssystematiek, en (v) uitsluiting van significant negatieve effecten op zeezoogdieren.

2.4.1 Verwachte effecten van toepassen van mitigerende maatregelen

Paragraaf 4.1.8 “Mogelijkheden voor mitigatie van effecten” van de planMER en paragraaf 6.1 “Stap 5 en 6 mitigerende en optimaliserende maatregelen” van de Passende Beoordeling voor zowel HK en TNW beschrijven de mogelijke mitigerende maatregelen en hun werking. In aanvulling op de beschrijving is een gericht literatuuronderzoek uitgevoerd naar effecten van mitigerende maatregelen op zeezoogdieren en vislarven. Op basis van gepubliceerde bronnen is in deze paragrafen een aanvulling opgenomen met een kwalitatieve beschrijving van de verwachte effecten van de toepassingen van mitigerende maatregelen op zeezoogdieren en vislarven.

2.4.2 Vaststelling van heivrije perioden indicatie voor acceptabele mate van verstoring

Kritische perioden voor vislarven en zeezoogdieren staan vermeld in de Passende Beoordelingen. Voor zeezoogdieren wordt verwezen naar paragraaf 5.2.1 “Zeezoogdieren” van de Passende Beoordelingen. In deze paragraaf is aanvullende informatie over de verspreiding van zeezoogdieren opgenomen. Voor vislarven wordt verwezen naar paragraaf 5.2.3 “Vissen en vislarven” van de Passende Beoordelingen. In paragraaf 5.3.1 “Aanleg” van de Passende Beoordelingen en paragraaf 4.1.8 “Inschatting van de omvang van effecten aanleg” van de planMERren wordt nader ingegaan op mogelijk kritische perioden voor zeezoogdieren en vislarven, en mogelijke effecten de stand van de huidige kennisontwikkeling.

2.4.3 Beoordelingssystematiek

Onder de beoordelingstabellen (waar van toepassing) is in beide planMERren de volgende tekst toegevoegd om te verduidelijken waarom de minimale en de maximale variant in een aantal gevallen hetzelfde scoort. Deze tekst is al toegevoegd in paragraaf 7.4 “Milieubeoordeling van het VKA” van de planMER HK en paragraaf 7.3 “Milieubeoordeling van het VKA” van de planMER TNW waarin de samenvattende beoordeling van het VKA is opgenomen.

“ De effecten van de maximum variant zijn groter dan van de minimum variant, maar de mate van effect ligt in dezelfde range (namelijk negatief/zeer negatief) en daarom is de beoordeling van minimum en maximum variant gelijk.”*

2.4.4 Uitsluiting van significant negatieve effecten op zeezoogdieren

In het planMERren(paragraaf 4.1.10 “Leemten in kennis en informatie” en paragraaf 7.7 “Leemten in kennis en informatie” in HK en paragraaf 7.6 “Leemten in kennis en informatie” in TNW) en de Passende Beoordelingen (paragraaf 5.5 “Leemten in kennis en informatie”) voor HK en TNW is ingegaan op de noodzaak voor onderzoek naar effecten van onderwatergeluid op zeezoogdieren en is een aanzet gegeven over de daarbij behorende monitoringinspanning.

2.5 Beoordeling cumulatieve gevolgen en toepassing voorzorgbeginsel

Cumulatie van effecten ten gevolge van windenergie op zee (ook andere projecten op de Noordzee kunnen leiden tot effecten en bijdragen aan cumulatie) lijkt vooral relevant te (kunnen) zijn met betrekking tot onderwatergeluid (zeezoogdieren en vis(larven) in de aanlegfase) en met betrekking tot de verspreiding in ruimte en tijd van zeevogels, dodelijke botsingen van vogels (zowel broedende als niet-broedende zeevogels, maar mogelijk ook trekkende ‘land’ vogels) en vleermuizen. Zoals bij de eerdere natuuronderwerpen die hierboven zijn besproken, zijn in de planMERren en Passende Beoordelingen HK en TNW voorstellen voor onderzoek en monitoring van cumulatieve effecten

opgenomen (zie paragraaf 2.2.2 en 2.4 van deze notitie). Daarnaast worden in de planMERren (paragraaf 9.4 “Aandachtspunten voor monitoring en evaluatie”) en Passende Beoordelingen HK en TNW (paragraaf 8.4 “Aandachtspunten voor monitoring en evaluatie”) een aantal randvoorwaarden gegeven voor een monitoringprogramma.

3. Scheepvaartveiligheid

De Commissie m.e.r. adviseert om de onderbouwing van de T-0 situatie en daarmee de effectbepaling voor de scheepvaartveiligheid nader te onderbouwen.

Er is een nadere onderbouwing van de T-0 situatie van de MARIN studie (2013) opgenomen in paragraaf 6.5 “Invloed op scheepvaart” van de planMERren. Om verwarring te voorkomen zijn de gecorrigeerde gegevens uit de MARIN rapporten voor de situatie met een opgave van respectievelijk 3000 MW en 1000MW verwijderd. De planMERren beoordelen namelijk de volledige invulling van de minimum en maximum variant en daarom wordt geen gebruik gemaakt van de gecorrigeerde gegevens voor 3000 MW zoals berekend door MARIN.

4. Effecten op de visstand

Op basis van zienswijzen, zoals binnengekomen tijdens de visieperiode van de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee, wordt gevraagd om een aanvulling op de planMERren HK en TNW ten aanzien van het ontbreken van de effecten op de visstand.

Paragraaf 6.6 “Invloed op de visserij” van de planMERren HK en TNW is aangevuld met de effecten op de visstand en details over de pulskorvisserij.